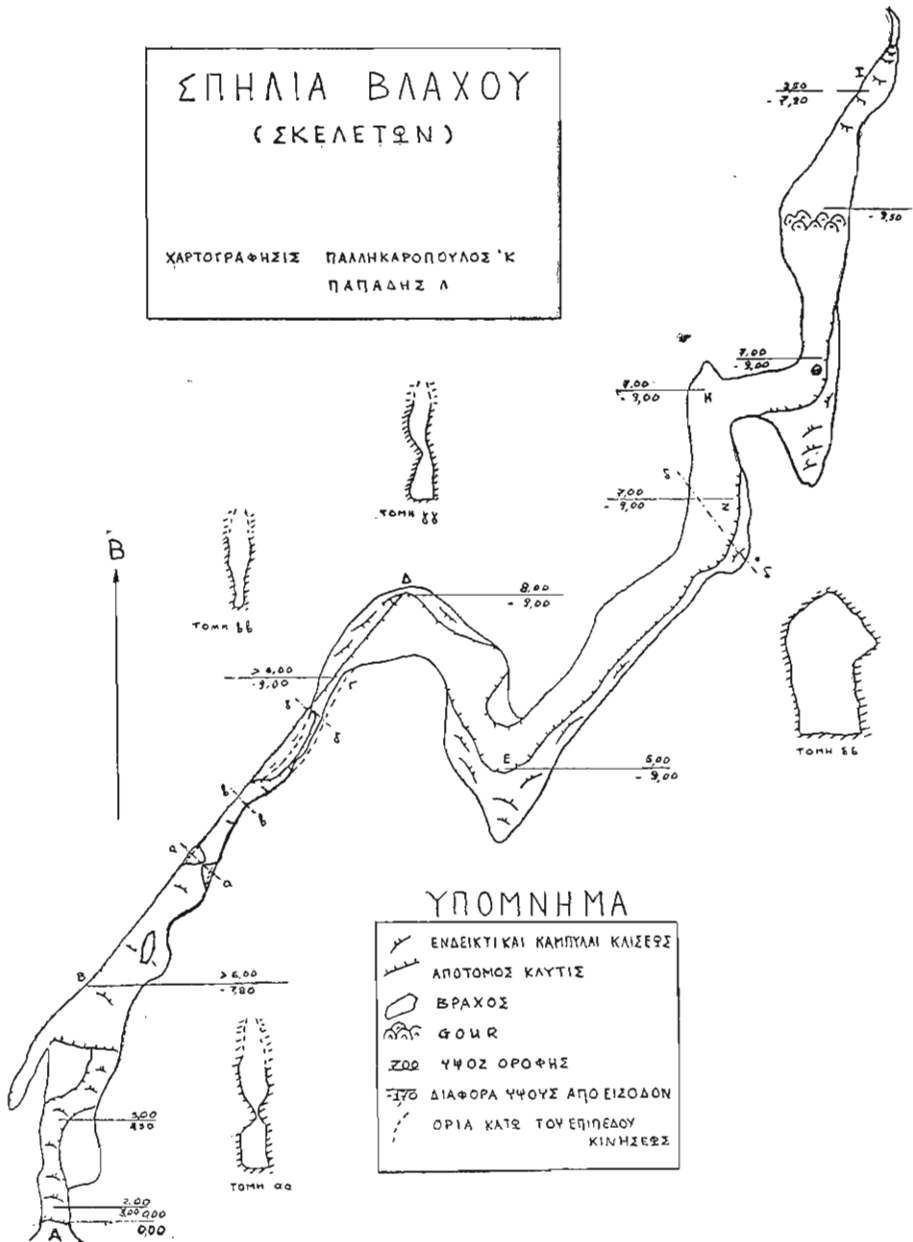

ΣΠΗΛΙΑ ΒΛΑΧΟΥ (ΣΚΕΛΕΤΩΝ)

ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΣΙΣ ΠΑΛΛΗΚΑΡΟΠΟΥΛΟΣ 'Κ
ΠΑΠΑΔΗΣ Α

ΣΠΗΛΑΙΟΝ ΤΟΥ ΒΛΑΧΟΥ

Υπό Α. Παλληκαροπούλου και Α. Παπάδη

Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῆς Τουρκοκρατίας ὡς τὶς μέρες τοῦ ἀνταρτοπόλεμου ζοῦσαν στὴν περιοχὴ τοῦ χωριοῦ «Ζώνη» βλάχοι βοσκοί. Ἀναφέρεται ἡ ἀκόλουθη παράδοση σχετικὰ μὲ τὴν ὄνομασίᾳ τοῦ σπηλαίου «Σπηλιὰ τοῦ Βλάχου». Στὸν καιρὸ τῆς Τουρκοκρατίας ζοῦσε ἐκεῖ κάποιος πού λεγόταν Κωστάκης, γιὸς πλούσιου βλάχου. Ὁ Κωστάκης ἦταν μεγάλος ζωοκλέφτης καὶ τὴν ιδιότητά του αὐτὴ μόνον οἱ βλάχοι τὴν γνώριζαν. Οἱ χωρικοὶ τῆς Ζώνης, πού κάθε τόσο τοὺς ἔλειπαν ζῶα, ὑπέθεταν, ὅτι τοὺς τὰ ἔκλεβαν οἱ ἄλλοι βλάχοι καὶ ἀγανακτισμένοι κάποτε δήλωσαν, ὅτι θὰ τοὺς σκοτώσαν, ἂν συνέχιζαν οἱ κλοπές.

Πλησίαζε Πάσχα. Ὁ Κωστάκης ζήτησε ἀπὸ τὸν πατέρα του νὰ τοῦ δώσει τὸ

Ἡ εἴσοδος τῆς σπηλιάς.

Φωτ. Κ. Παλληκαροπούλου

καλύτερό του θρεφτάρι γιὰ νὰ τὸ σφάξῃ τὴν Λαμπρῇ. Ὁ πατέρας διαφώνησε καὶ μάλωσε μὲ τὸν γιό του. Τότε ὁ Κωστάκης εἶπε, ὅτι θὰ ἔκλεβε τὸ ζῶο, πού ἤθελε. Αὐτὸ ἀκούστηκε στὸν βλάχου, οἱ ὁποῖοι γιὰ νὰ διαλύσουν ὅσα διέδιδαν εἰς βάρος τους οἱ χωριανοί, τὸν σκοτώσαν καὶ ἔρριξαν τὸ κεφάλι του στὴν σπηλιά. Ἀπὸ αὐτὸ τὸ γεγονός ὀνομάστηκε τὸ σπηλαίο «Σπηλιὰ τοῦ Βλάχου».

Ἐπίσης ἡ παράδοση ἀναφέρει, ὅτι σ' αὐτὸ τὸ σπηλαίο ἔχουν ρίζει κάποιον

χωριανό, πού συνεχῶς πείραζε τὶς γυναῖκες, πράγμα ἀσυγχώρητο γιὰ ἐκείνη τὴν ἐποχὴ.

Λέγεται, ὅτι στὸν ἀνταρτοπόλεμο τὸ σπήλαιο χρησίμευσε σὰν κρησφύγετο τῶν ἀνταρτῶν.

Ἡ δυναμασία «Σπηλιὰ τῶν σκελετῶν» δόθηκε στὸ σπήλαιο ἀπὸ τοὺς νεώτε-
ρους χωριανούς τῆς Ζώνης, πού τὸ ἐπισκέφτηκαν καὶ εἶδαν τὰ πολλὰ κόκκαλα πού
ἔχει μέσα.

ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ: Τὸ σπήλαιο τοῦ Βλάχου βρίσκεται στὸ δυτικὸ τμήμα τῶν
Ὀντρίων ὄρεων σὲ ὑψόμετρο 1.400 μ., βορεινὰ τοῦ χωριοῦ Ζώνη τοῦ νομοῦ Κα-
στοριῆς.

Ἡ εἴσοδος τοῦ σπηλαίου εἶναι στὸ βορεινὸ σημεῖο μιᾶς βύθισης διαστάσεων
τῆς τάξης 50 × 50 καὶ βάθους 15 περίπου μέτρων. Ἡ περιοχή τοῦ σπηλαίου λέ-
γεται Κ ο ρ ο μ η λ ι ᾶ.

ΠΡΟΣΠΕΛΑΣΗ: Ἀπὸ τὸ χωριὸ Ζώνη ξεκινοῦν μονοπάτια, πού δηγοῦν
στὴν περιοχή τοῦ σπηλαίου, (1,30' ὥρα μὲ τὰ πόδια). Πρὸς τὴν κορυφὴ ὁ ἐπι-
σκέπτης πρέπει νὰ ἐγκαταλείψῃ τὰ μονοπάτια καὶ νὰ προχωρήσῃ μέσα στὸ δά-
σος Ἡ εὐρεση τῆς σπηλιᾶς ἀπὸ ξένο εἶναι δύσκολη, παρ' ὅλο πού τὸ στόμιό της
εἶναι ἀρκετὰ εὐδιάκριτο. Καλὸ εἶναι νὰ συνοδεύεται ὁ ἐνδιαφερόμενος ἀπὸ κά-
τοικο τῆς Ζώνης, μιᾶς καὶ τὸ σπήλαιο εἶναι γνωστὸ στοὺς ἐντόπιους. Κλιμάκιο τῆς
σπηλαιολογικῆς ἐπισκέφτηκε τὸ σπήλαιο μὲ πρόσκληση τοῦ δασκάλου τῆς Ζώνης
κ. Ἀριστείδη Μπακαῆμ, ὁ ὁποῖος καὶ πολὺ βοήθησε στὴν ἐξερεύνηση καὶ ἀποτύ-
πωσή του, μαζί μὲ τὸν κ. Β. Παπαδόπουλο καὶ ἄλλους ἐντοπίους.

Τὸ κλιμάκιο ἀποτελοῦσαν οἱ κ. κ. Κ. Παλημαρόπουλος, Λ. Παπάδης καὶ Ἀρ.
Κάτσαρης. Ἡ ἐξερεύνηση καὶ ἡ χαρτογράφηση ἔγιναν τὸν Ἀπρίλιο τοῦ 1966.
Ὅλο τὸ σπήλαιο ἦταν γνωστὸ σὲ πολλοὺς ἀπὸ τοὺς κατοίκους τῆς περιοχῆς.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΣΠΗΛΑΙΟΥ: Ἡ εἴσοδος τοῦ σπηλαίου (1,5 × 2) βρίσκε-
ται στὸ βορεινὸ σημεῖο μιᾶς βύθισης διαστάσεων τῆς τάξης 50 × 50 καὶ βάθους
15 μ. Εἶναι εὐδιάκριτη ἀπὸ τὸ ἄκρο τῆς βύθισης.

Στὴν εἴσοδο παρουσιάζεται κατακόρυφη κατάβαση 3 μ. Στὴ συνέχεια τὸ ἔ-
δαφος εἶναι ἐπικλινὲς μέχρι τὰ 10,50 μ. ὅπου βρίσκεται ἄλλο ἓνα «σκαλοπάτι» 2
μέτρων. Ὡς τὸ σημεῖο αὐτὸ τὸ πάτωμα ἔχει μερικὲς ἀνωμαλίες, δηλ. μία ὑπερύ-
ψωση 1 μ. δεξιὰ γιὰ τὸν εἰσερχόμενο ὡς τὰ 6,20 μ. καὶ μία ἀριστερὰ ἀπὸ τὰ 6,20
μ. ὡς τὰ 10,50 μ. Ἡ ὄροφὴ διατηρῶντας τὴν ἀρχικὴ τῆς ὀριζόντια περίπου θέση
ἀπέχει ἀμέσως μετὰ τὴν εἴσοδο 2 μ. ἀπὸ τὸ δάπεδο καὶ φθάνει στὸ Β τὰ 7 μ.
περίπου.

Μετὰ ἀπὸ τὰ 10,50 μ. τὸ πάτωμα τοῦ σπηλαίου εἶναι σχεδὸν ὀριζόντιο καὶ
διαιρέτο. (Εἶναι σκεπασμένο μὲ χῶμα). Ἔτσι εἶναι σ' ὅλο τὸ μῆκος τοῦ σπηλαίου
ἐκτὸς ἀπὸ ὀρισμένα μέρη μεταξὺ Β καὶ Γ καὶ Θ, I ὅπως καὶ ἀπὸ τὸ I ὡς τὸ τέλος.

Μεταξὺ Β καὶ Γ ὑπάρχει σημεῖο, ὅπου τὰ τοιχώματα πλησιάζουν τόσο, πού
ἀναγκάζεται κανεὶς νὰ ἀνέβῃ στὸ πατάρι (ὑψους 1,2 μ.), πού σχηματίζει τὸ ἓνα
τοιχώμα γιὰ νὰ περάσῃ.

Μεταξὺ Θ, I τὸ δάπεδο καλύπτεται σὲ ὀρισμένα σημεῖα μὲ «γκούρ», δηλ.
λεκανίδια ἀπὸ σταλακτατικὴ ὕλη.

Μετὰ ἀπὸ τὸ I τὸ ἔδαφος παρουσιάζει μεγάλη κλίση καὶ συναντᾶται τελικὰ
μὲ τὴν ὄροφὴ.

Ἀπὸ τὸ Δ καὶ πέρα καὶ κυρίως στὸ δεξιὸ τοίχωμα ὑπάρχει πολὺ ἐνδιαφέ-
ρουσα σταλακτατικὴ ἐπέκδυση.

Ἀξιόλογο μορφολογικὸ στοιχεῖο εἶναι ὅτι ἀπὸ τὸ σημεῖο Δ ἀρχίζουν νὰ πα-

ρουσιάζονται πατάρια, στον δεξιό τοίχο κυρίως και σε ύψος περίπου 3 μέτρων, επικληνή, και πλάτους από 0,20 — 3 μ. (κοντά στο Θ).

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 'Η σπηλιά του Βλάχου έχει διεύθυνση Βόρειο - Βορειο-ανατολική. Παρουσιάζει πλάτη από 0,40 μ. — 4 μ. με στενότερα τα σημεία Β Δ και πλατύτερα τα Ε, Ι.

Ανάπτυγμα μήκους : 95 μ.

Μέγιστ. πλάτος : 6 μ. (στο Ε)

Ελάχιστ. πλάτος : 0,40 μ.

Μέγιστ. ύψος : 7 μ.

ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΑ, ΥΓΡΟΛΟΓΙΑ ΒΙΟΛΟΓΙΑ: 'Η μέση θερμοκρασία τον 'Απρίλιο του 1966 ήταν 12° Κ.

Νερά στο σπήλαιο του Βλάχου υπήρχαν τον 'Απρίλιο του 1966 λίγα στο διάστημα Θ, Ι. Παρατηρείται πολύ γοργός σχηματισμός σταλακτιτών.

Στο σπήλαιο ζούν λίγες νυχτερίδες.

Σ' όλο το μήκος του σπηλαίου βρίσκονται κόκκαλα ζώων (κυρίως προβάτων, κατσικιών κ.ά. μικρών χορτοφάγων). 'Η ύπαρξή τους δικαιολογείται με το εξής: 'Η είσοδος βρίσκεται με μία βύθιση και είναι σαν στόμιο πηγαδιού. Για να προχωρήσει κανείς μέσ' στο σπήλαιο πρέπει να κατέβη κατάβαση 3 μέτρων άμέσως μετά την είσοδο (περιγραφή). 'Ετσι για ένα ζώο, όπως το πρόβατο ή το κατσίκι, που γλύστρησε στη βύθιση και έπεσε στη σπηλιά είναι αδύνατη ή έξοδος.

Σε πολλά από τα κόκκαλα έχει δημιουργηθή σταλακτιτική επένδυση και πολλά κόκκαλα έχουν συγκολληθεί μεταξύ τους ή με το δάπεδο με σταλακτιτικό υλικό, παρ' όλο που δεν φαίνονται για παλιά.

Λέγεται, ότι παλαιότερα βρέθηκαν και κόκκαλα μεγαλύτερων ζώων και ανθρώπων.

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ: Τò σπήλαιο δεν είναι κατάλληλο για τουριστική αξιοποίηση, όχι τόσο για τò μέγεθος, όσο για τήν προσπέλασή του. Είναι μάλλον τοπικού ενδιαφέροντος.

R É S U M É

La grotte de Vlachos

Cette grotte est connue dès l'époque de l'occupation turque. Elle est liée à la légende d'un voleur de chèvres qui aurait été tué et jeté dedans. Elle se trouve dans un enfoncement du terrain sur les monts Ondria (Macedoine) près du village Zoni (Préf. Castoria) Longueur totale des couloirs 95 m. Contient un grand nombre de stalactites et gours, ainsi qu' un nombre sérieux d'os des bêtes. Elle est habitée par des chauves - souris.